

Celške NOVINE.

Vrednik: Professor Valentin Konšek. —

Te novine pridejo vsako sredo na svetlo: cena za četertinko leta 10 kr. po pošti 20 kr. sr.

Nro. 27.

27. Grudna 1848.

Povabilo

na naročbo Novin za novo leto 1849.

Dragi Slovenci!

Polléta je preteklo, kar so Celške Novine na svetlo prišle; — z obuplivim serjam smo Vam prvi list v roke podali, pa hvala Bogu ino vsim verlim domoročnam, dobili smo hvalo toliko rodoljubih bravcov, da že zdaj predplačila poravnajo stroške, ktere pri nastitju imamo; ino to nan je zadosti, ter drugega ne želimo. Tako so zdaj naše Novine razširane, da se berejo v Pragi, v Lvovu (Lemberg) ino ted v Turskemu Beligradu.

Gå več krajov se je od nas terjalo, da bi v novemu letu naše Novine dvakrat v tomu izhajale; pa ker to preveč časa in stroškov potrebuje, ino ker tudi na deželi ino se morejo vedno časopisov brati, smo sklenili naš časopis, ki se bo v novemu letu glasil:

SLOVENSKE NOVINE

le enkrat v tednu, namre vsaki čertetek, na svitlo dajati; ino nanest pol pola bomo celo polu bravcam podali.

Vi nas vprašate: Kaj bote bravcam v roke podali? — Na to Vam odgovorimo: -- Vse kar je k omikanju svobodnega ljudstva ino k povzdigi našega naroda potrebno.

V Novinah bote brali: Razgovore ino sklepe državnega zbora, izkazglose našega svetliga Cesarja ino oznanila naše vlade.

Vpeljivne sestavke omnih domoročcov, kteri nas podpirajo v vredništva.

Poselimo Vam homo razjasnili sklepe Štajerskega zbora za stran rešovanja grantnih tel. To iscutno reč Vam znamo mi nar bolj razložiti, ker smo vse, kar se je na člove govorila v Slovenski jezik prestavili.

Novinam homo po potrebi tud pridjali poseben Glasnik, v kterim bote mnogetero oznanila brali.

Ker Vam bomo skoro pol več posudili, je tud cena poskočila.

Za četertinko leta se naprej plača	1 gold. srebrn.
" " " " " " " " " " " " "	po pošti 1 " 10 kr.
" pol leta " " " " " " " " " " "	2 " 20 kr.
" " " " " " " " " " " " "	po pošti 2 " 20 kr.

Prosimo, da bi se poslale predplačila hmalu v frankiranih pisnih na založnika Celških Novin Janeza K. Jeretina v Celi.

Tud vse n. k. pošte naročbe prijemajo.

V Celi 12. Grudna 1848.

Valentin Konšek,
Vrednik.

J. K. Jeretina,
založnik.

V zadnih dveh starega leta.

Od prijatja kmetov.

Ne ene dni, ino preteklo bo leto 1848; — leto v kterem smo toliko veselja ino žalosti, toliko vnanja ino straha doživeli, toliko resnice ino laži zaslišali, da nam še zunram serce trepeče, in v vušesah bolni; — preteklo bo leto, od kterega bodo naši vsaki ino vsakov vsaki govorili. — Gorimo se nazaj, in pogledno kako nas je leto, ki ga kmalo ee bo, pri svojem nastopu najšla. — Lan v tem času ni nihče mislil, da bo pomlad, ktera zemlo prerodi, tud človeški rod iz zaspanja izbudila, ino v času trenotka prevernila stare, ino dolgo nezamazane, torej tud kričeče kola naše vlade. Kdo bi bil verjel, da nam bo meseca Sušca zazorila vesela svoboda? Lan otorej ste Vi, kmeti, žalostni okolj mize sedeli, zamisljeni ino molče ste si kupce nalivali precej kislega vina. Premisljovali ste, kako da bote drozino plačali, — skerbelo Vas je, kje da bote denar za srebro jemali. Eden je žaloval, da ne more vina prodati, drugemu ni bilo prav, da je žito v ceni padlo, in tako dalje ste se pogovarjali, ino serc le črez reči, ktere kmetijo zadevajo.

Kako je pa zdaj? Kako Vas bo novo leto 1849 rajilo? Ako bi eden vstal, ki je še le lan vmerel, bi Vas ne poznal, tako ste se spremesili. Zdaj naj pride eden v kerčmo na deželi. — Že od dalje se sliši hrup; — glasno govorjenje pa ne tiče več kmetijskih zadev ino opravil; ni Vam zdaj svar za lupitje; ne vpraša zdaj nihče več, počim da je penira. — Cimu nek? Saj Vam ni treba skrbeti. Bog je dal dobro letino; žita je dovolj, tud sena se ne manjka; ino kar je za nektare kraje nar imenitnejše, tud terta ju lepo rodila; dala Vam je precej veliko in serc tako dobrega vina, da se letošnina ne vsiraši ne ednajšine ne štirintridesine. Od vašega pridelka niste dali ne desetino ne gorščine, ne kazna ne kuplevneka. — Mestjani, ki še dozdej nobenga polajšanja ne običti, ampak le veliko več težo, ko poprej ina, Vas kmete srečne imenjuje, ker se je Vaš stan nar več polajšal. Tud jaz sim se razveselil, ko je nova za Vas koristna postava vus prišla, ker dobro spoznam, da je osrečen kmečki stan korenina ino temelj vsake države. Pa to veselo se od dne do dne v večo žalost spremenjuje, ko vidim da nove postave nerazumiti, ino unani možov poslušati nečete. Več del zdaj le tistim poslah daja, ktere je vsak že davnaj popred za slabe osebe spoznal, kterim niste lan ne besede verjel. Ti šuntarji vedo na vaš mlju napelavajo, ino za to so Vaši preroki. Vaša beseda je: Le gospodi ne verjeti! gospoda kmeti odreti hoče! Jaz Vas vprašam kako bi bila na državnemu zboru, ako bi ne bili imeli vmed Vami manih možov, ki so Vas vunder pregovorili,

da niste same kmete na zbor poslali? To ljko menim, da ste že spoznali, da je tisti, ki mora mnogo let po solah glavo vbijati, vunder le usmetnejši, kakor ta, ki je svojo učestvo v kerčmi alj pa pri pravdarju pobral — Zdaj po kerčni glas domi: Vse davšine, morajo proč priti, čim pa imamo poslanca na zboru, ki vsak mesene 200 fl. srebra vleče? Drugi zavpije: „domu ga moramo poklikati; saj nič ne govori; obogatil je pa že tako, da si je vinograd kupil.“ Kako so to prazne besede! Če ravno poslanca domu pokličete, alj je gotova, da bote boljšega zvolili? saj Vas ne bo pri volitvi pamet vodila, ampak sope: šuntarji, ko dozaj.

Nes je, da so poslanci na zboru, v ktere ne zapamo, ino tud zavupati ne moremo; ino ti poslanci to tud prav dobro vejo; pa njim ni svar za nas. Mislimi je, da bodo ti poslanci prostovolno odstopili, ko se je že toliko od njih govorilo; pa za to ne marajo; toliko jih je sram, koljkor volka strah.

Vi bote rekli: „Lepe nam pravijo Novice za novo leto. — To še ni vse; še eno drugo Vam bom povedal, — resnična je, če Vam ravno ne bo prijatna. Kaj pravite, kako bo zanaprej za gruntim težam? Letas niste nič dajali, in serc zato, ko se je prošnja od Stajerskega zhora na ministerstvo položila, da bi se za leto 1848 vse davšine v temu znesku plačovale, kter se bo za rešovanje gruntih tež od Stajerskega zhora spoznal, ino od državnega zhora poterdi. To se pravi: Vi bote tud za leto 1848 plačovati morali, pa v denarju po drugemu kopitu in serc tamaj, ko so dozdej narone davšine znesle. To je resnica, — to je tud državni zbor spoznal. Tisti, ki se Vam z tem sladkajo, da Vam ne bo nič treba dajati, tisti so šuntarji ino lažnivci. Da bote pa vedli, po kateremu kopitu se bodo grunti od tež rešovali, Vam bom vsak teden ene paragrafe razložil, ki so se v Gradcu sklenili, in ki se bodo od državnega zhora herš ko ne z enim premenbanaj poterdili. Toľko Vam pa že zdaj povem, da bote veliko, veliko pri boljšim, ko ste dozdej bili, in da bodo tud tisti grunti v nekemu številu let oprosteni, kterih posestniki jih ne morejo na enkrat rešiti. Velika poboljšanja bote že Vi imeli; sladke sadu te odrešve bodo pa še le Vaši sinj vživali.

Da Vam pa ne bo prevečo od dreh let na enkrat plačati, Vas prav lepo prosim: prihranite si letas denarje; zakaj to kar bi bili morali dati, in kar niste dali, ni popolnoma odpuščeno, ampak le odloženo. Poslušajte modre moze, ki zavpijejo se po njihovi besedah. Popolnoma druga življenje sie nastopil, veliko več Vam je treba vedeti, kakor dozdej. Vas so tud med nas priti hudo vreme, kakor se je v drugih dezelah zgodilo, ino boga moramo prositi,

da od nas odverne hude ure. Le če na Boga ne pozabimo, ino ljubi mir med nami ohranemo, hodemo zmagali, naj že sud nas pride kar hoče.

Te besede sin Vam hotel poprej povedati, ino zdaj Vam vosim veselo novo leto. V. prijatelj K.
V Celi 27. Grudna 1848.

Odprto pismice gosp. Smrekaru poslanecu. *)

Od Drave (Z). Gospod Dr. Smrekar se je u nemških gradčkih Novicah z lepozvonečimi besedami opravičeval proti nezakuposti Slovencev da njega, kakor poslanca. Gospoda Smrekaru prijateljski lepo prosimo, in mu svetožemo, naj se mladar več v nemških časopisih ne opravičuje, kterih slovenski narod ne čita (bere), in tudi ne razumi.

Vsaj imamo slovenskih časopisov dovolj; naj se tedaj kakor slovenski poslanec u kakšnih slovenskih Novicah opraviči; drugači (nače) njegova opravičevanje nič ne lasne; še le v večjo nezakupost ino sumlivoost se zakopa, ker nas s tem našemu neprjatelju izdava, našo slogo razdira. Slovenski narod ga je izvolil poslanca, slovenskemu narodu je odgovoren, ne pa nemškemu. Ako on slovenskega jezika ne razumi, ali se ga stramoje, naj poslaničtvo iz rok da; kteri slovenskega jezika ne spoštuje, tudi ni vreden, da bi on slovenskega naroda poslanec bil, vsaj še imamo po Slovenii več drugih bolj rodoljubnih možov. — To so moje in tudi vsih slovenskih Slovencev misli.

Štajersko.

Od Hrvatske meje 22. Grudna 1848. Včera pelalo se je 25 serčanov čres Podčetrtek. V erdecih plajših, v erdecimi kapami, z usnjatim širokim pojansom, za pojansom po dve pistole in eden hamžiar, z glavini hlačami meli so opanke na mesto škornjov. Njihove pakše (serčanke) z dlago pa vsako cevjo so lepe viditi. Skoda da de nisojo bajonetov, z katerimi bi serčani nepremagljivi bili. Vsi so veliki ljudi z širokimi plečami. Njih pogled je iskren, odvažnost in serčnost bere se njim v licu. Janaci na izbor, kakor ilir reče. — Takih možov mora se sovražnik bati. —

Vsi od teh pomagali so Dunej premagati. Poile njih je ban dusan poslan. Zdalj grejo pod Wienerneustadta na madžarsko.

*) Gospod Dr. Smrekar so bili poslali opravičevje na Vredništvo, pa v Nemškemu jeziku; ker se to opravičevje ni naravno na nas poslilo, si ga nisimo vupali posloveniti; tud se je treba bati, da se pri poslovenitju an pove tako, kakor je znal prijatelj misliti. *Vredništvo.*

pa bodo zmirom blizu bana, da njegovo osobo branijo.

Mi smo njih pračali, če radi grejo. Radi išlo, vsi odgovorili. Pa zašto neli radi išli, rekli so, kada bana braniti velja. Rekli so: Mi ga branit čemo do zadne kaple naše kervi, njemu imamo naša prava zahvaliti, on jest hrvatski domočinac, on je naše domovine sin. Da on hoče, nas bi na hiljade k njemu išlo. Bog ga živio na mnoga leta!

To so njihove besede, ktere so njim od serca šle. Človek mora te ljudi počastovat. Za res Hrvati majo lepi značaj. Tolko zavupanja v svojiga bana pokazie, da so tudi oni zakupnja vredni. Banu za veljo vse storijo, in za njega bi v peko šli. Z tim pa oni ne slazijo samo bana, temoč tudi celianu cesarstvu.

De naše cesarstvo obstoji, mamu naj več Hrvatom zahvaliti. Bi Italja bila cesarska, de Hrvatom ni? 30,000 njihovih vojnikov proti Taljanom vojuje; 26,000 njih gre od Dunaja nad Madžaru; 12,000 njih je na Dravi od Varošina do Gseka; dve četi (dva bataljona) ste v Gradcu, ena četa njih stoji v Celi in v Ljubani. Neke hrvatske čete so v Danaju in v Wienerneustadtu ostale za obdelzati mir. Zven tega stražijo na turski meji od Dalmacije tja skorom do Mitrovice, ktero serbska misica proti Madžarom brani.

Golo bi mislio, de ena tak mala dežela, ko je Hrvatska, tolko vojnikov na noge postavit zamore!

Hrvati pustijo čete in otroke doma, pa grejo v boj, ako zapoved pride od cesarja in bana. Oni so zmiroma pripravni, za cesarja, bana in domovino vretiti.

Kteri narod avstrijski more se sporediti z njimi? Za res Hrvati zaslužijo, de njih vsi čitamo, in de svetli cesar poterdil pravice, ktere njim je ban podelilo. K.

Našiga deželniiga zhora poslanci so bili per mladina Cesarja, ino vsi ga močno hvatijo, de je lepe postave ino bistre glave, ino prav skerben za srečo svojih ljudstev, ktere vladati, ga je Bog poklicel v nevarnih časih.

Druge dečele.

Iz Kromeriča. Minister Kraus je deržavninu zhora razodel, de bo za prihodno leto 1849 mogel 50 milijonov goslinarjev srebra na posodvo vzeti, ker srebro ne imesejo tolko, kolikor se za obstoj našiga cesarstva v sedajnim času, ko je zmirom sila veljo vojskavaj za preskerbiti, potrebuje. — Deržavni zhor mu je 50 milijonov na posodvo vzeti dovolil. — Kmeti! poglejte kolko dolgov se mora delati, če hočemo svojo domazetje pred znotrajnim in zunajnim sovražnikamiokovavati. — Ali že bo-

to bodastim bodi mestni, am vsejeli, kader vam lezavce na svojo tihopo, de ne bo za naprej ne več plačila treba. Kdor vam tak neumno kvanta, ga le hitro v norcov turn pelite! —

Tudi je minister demarstva povedal zbornikom, da ho zaprejš lotrija morala uhati. Kolka dohrota bi pa ta naprava bila! Zakaj, kdo nese v lotrijo staviti? Sami vbuigi reveži, kateri se dostikrat cel teden trčijo, in kar z kervavim žalami zaslužijo, v nedelo v lotrijo zastavijo, kjer si zmirus mislijo: Zakrat bom vunder zadel, sej se vidi, de jih več terno zadene, ko so tolikokrat radeče številke med drugim na čerui tabli pred lotrijsko hišo. — Pa revež stavi ir stavi, ino nič ne dobi. — Kader pa ne bo mogel več denar tako zapravljati, si bo pa rajši svoj zaslužek shraun, ino bo v bolezni alj na svoji starosti kaj v roke vzeti imel. — Alj ne bo to boljše in pametnejše? Tudi se sliši, de ne bojo več tako, kakor do zdaj mladenec v vojaštvo jemali, ampak de bude vsaka sručja neko število mogla odradati, ino seer po vadli. Kteriga zadene, bo mogel jati, če pa ne bo hotel, alj vsel, bo pa vsa soseska kakih 500 fur srebra za namestnika plačati morala. To bo dobro za taiste, kteri bi radi le druge v vojsko pošilali, sami pa vragljivo ran pa taj lajnali, se pretepal, pjančevali, gerdo vlačli, ino svoje starise v grob suvali! Šram naj bo take mladenec, ko vse, kar je gerdiga znajo, — če se pa praví, za domaćijo se v boj podati, tedej pa svojo haljo korunjlo skažejo, ki zbežijo in se po kotih skrivajo. — Pridnega vojsaka vsak človek časti, ino kader junaki iz vojske domu pridejo, jim vseh domorodcev serce veselo ranašproti bije. To je veselje za nje, od kteriga leuahi nič ne vedo.

Slišal sim de je neka komisija našiga Troga še 72 mladenčov v vojaštvo staviti dožana, pa jih ne more dobiti, ki so ji odšli. — Slovenci mladenči! niste nič slišali, kak so se vaši brati in prijatli, ki v regimentu Kinski služijo, verlo in junško na Laškim pomašali? Vse novice so jih hvalile po slovenskim in po nemškim, — njih general d'Aspre se je pred njim odkril, ko so oni per Kustoci sovražnika pregnali, ino tako zlo pomagali Laško vojsko končati, da je od tistiga časa sovražnik malo moči več skazal. Drugi vojaki so jim zavolj tolke čnisti bili nevošlivi, ker bi bili tudi radi svojo življenje za domovino dali. Berite celiske novine Nro. 7, ki so 9. velk serpana t. l. na svitlo dane, ino vidli bote, kaj so Slovenci vse že serčno sociali, dokler se vi, po kotih ino berlogih potikate! Kader bodo naši junaki nazaj prišli, se bode vas sranovali! —

Fasti berite v drohtiarah leta 1847 na 88. strani keršansko besedo za vojake, ino

zvedli bote, kaj vam vaša mati s. katoliška cerkev pravi, kaj bog vam veluva, ino kolhiga greha se udeležite, če se vojašini odnikate. Brali bote tudi tam; de mladenč; ki vojašini vhaia, le pet stopinj na vislice ina; prva je k drevarjam, druga k tobakarjam, treja k tatam, šteta k razbojnikom, in peta rabešam v roke. Kolko je vojakov, kteri so prav zasvojlni v svojimu stanu, ino vise ga tak zogibate. — Zberite se, ino prstovalno se k svoji gosposki podajte, naj hi vas poslata, za domovino se poteguiti. Že naši dedeci so imeli pregovor: Sladko je za domovino vmeti. J.

Francoska deželca.

Česar so se skoraj vsi ludi po Evropi hali, se je zgodilo. Za predsednika republike so Francozi Ludvika Napoleona Bonaparta zvolili! Kak se bo obnašal, eden drugiga poprašujejo? — Če bo tak nemir, kakor je njegov stric bil, ho morala vsa Evropa zupet se na boj z Francozom perpravlati.

Laške dežele.

S. Oče papež Pius IX. so se v Gaeti, ino so vkazali, de jim imajo praznične cerkvene obločla iz Rima v Gaeto pernasti; iz tega se vidi, de mislijo božične praznike v Gaeti praznovati.

Puncarji, kteri so ministra Rossi vmočiti pustili, ino tolko govorili, de se ina papežno posvetno gospodstvo čisto odvzeti, le zdaj debelo gledajo, kar so papež Rim zapustili. Vsi so splašeni, ino ubedeni se ne prederzne prazen tron v Rimu posesti. Zdalj le skerbiyo, kak bi zupet s. Očeta nazaj dobili. Rimski zhor je tri nože postavil, kteri imajo v papežoviu imenu za red in postavnost skerbeti, dokler nazaj ne pridejo.

Ogerska deželca.

16. dan tega mesca je šla naša armada črez Ogersko mejo. Dozdaj je še povsod zamagala, veliko mest so je vialo. Presvčevračnem, 26. t. m. se je slišal iz Ogerskega strel na Dunaj.

Ker je huda zima ino mraz, si vojaki z tem pomagajo, de vsak večer globoko jame v zemlo skopajo, jih z senam ino slamoj nastelajo. V tih junah spijo; poveč so pa deske, tako da se drugrega ne vidi, kakor straže, ktere gor ino do hočaja. Živeža jim ne manjka. Serbski vojvoda Suplikac je na dohni strani tudi mladare zamagal.